

16^e jaargang, #1

8 mei 2018

Agrometeorologische Berichten

Situatie op 30 april 2018

Samenvatting

De weersomstandigheden tijdens de voorbije winter en het vroege voorjaar waren globaal gezien dan wel "normaal", toch zorgde de kou in februari en maart voor een lichte groeivertraging bij de wintergewassen. Dankzij het warme weer in april kon de achterstand echter snel weggewerkt worden. De aanleg van de zomerteelten (aardappelen, suikerbieten, maïs) gebeurde dit jaar later dan gewoonlijk, in de tweede helft van april en begin mei, doordat de velden er vaak nog erg nat bij lagen. Plaatselijk zorgden hevige regens voor extra vertraging of berokkenden ze schade aan de pas aanlegde akkers.

Doelstelling en methodiek

Deze berichten geven een overzicht van de weersgesteldheid in de voorbije periode. Vanaf juni gebeurt ook een oogstraming voor de voornaamste landbouwgewassen op regionaal en nationaal vlak. Naast de normale trend afgeleid uit de officieel gerapporteerde opbrengsten van de voorbije 15 jaren, worden voor elke combinatie (teelt/gebied) drie indicatoren berekend op basis van de weersgegevens, de simulaties van het B-CGMS gewasgroeimodel en de satellietbeelden van SPOT-VEGETATION en PROBA-V (tiendaagse composieten met een spatiale resolutie van 1 km). Daarbij wordt enkel de informatie benut die momenteel al beschikbaar is (januari-heden). Met de data van de voorbije jaren wordt het regressieverband opgespoord tussen de finale oogstopbrengst (Y) en de indicatoren (Xi). De gevonden relaties worden dan, per landbouwregio en teelt, toegepast op de indicatoren van het huidige jaar, ter schatting van de oogstopbrengst. De nationale cijfers zijn afgeleid uit de regionale ramingen met de arealen als wegingsfactor. Meer informatie en voorgaande Agrometeorologische Berichten zijn te vinden op <http://b-cgms.cra.wallonie.be/>.

Bronnen

De regionale opbrengsten en arealen van de voorbije jaren worden geleverd door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (<http://www.statbel.fgov.be>). De satellietbeelden worden ter beschikking gesteld door het Joint Research Centre (JRC) van de Europese Commissie (<http://mars.jrc.ec.europa.eu/mars/About-us/The-MARS-Unit>). Verder geraadpleegde documenten zijn afkomstig van de volgende organisaties: KBIVB/IRBAB, Inagro, LCG, PCA, LCV/Hooibeeekhoeve, FIWAP, CIFP, CADCO, Boer&Tuinder, Landbouwleven en VILT.

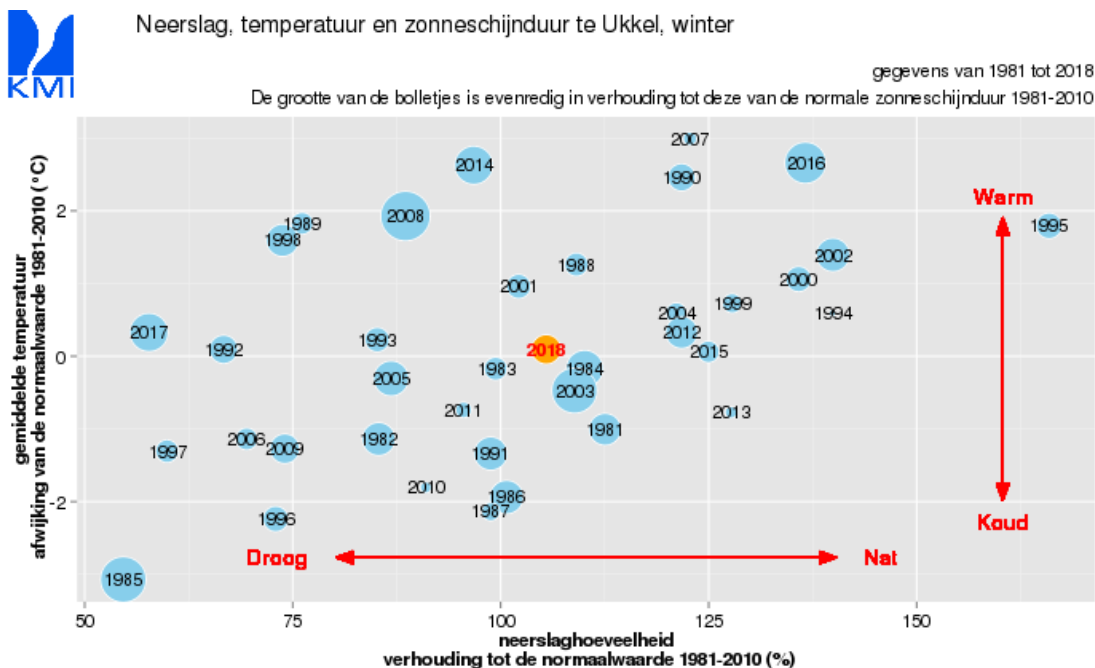
Contacten

Université de Liège, Dpt. des Sciences et Gestion de l'Environnement (Ulg, Liège)	Bernard Tychon Joost Wellens	bernard.tychon@ulg.ac.be joost.wellens@ulg.ac.be
Centre Wallon de Recherches Agronomiques (CRA-W, Gembloux)	Viviane Planchon Yannick Curnel Frédéric Vanwindekens	v.planchon@cra.wallonie.be curnel@cra.wallonie.be f.vanwindekens@cra.wallonie.be
Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO, Mol)	Isabelle Piccard Herman Eerens	isabelle.piccard@vito.be herman.eerens@vito.be
Koninklijk Meteorologisch Instituut van België (KMI, Ukkel)	Michel Journée Christian Tricot	michelj@meteo.be ctricot@meteo.be

Datum van de volgende berichten: *begin juli 2018*

De weersgesteldheid in de winter en het vroege voorjaar

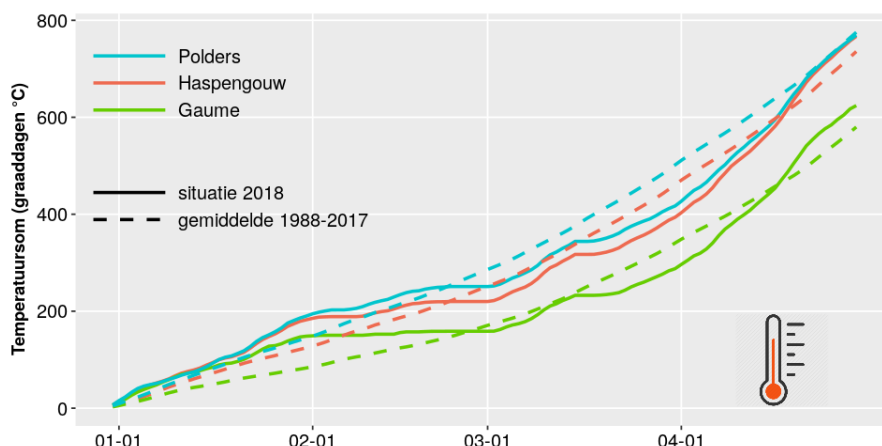
Volgens het KMI kan de voorbije winter als "normaal" beschouwd worden, zowel op het vlak van de temperatuur, de neerslag als de zonneshijnduur (Figuur 1).

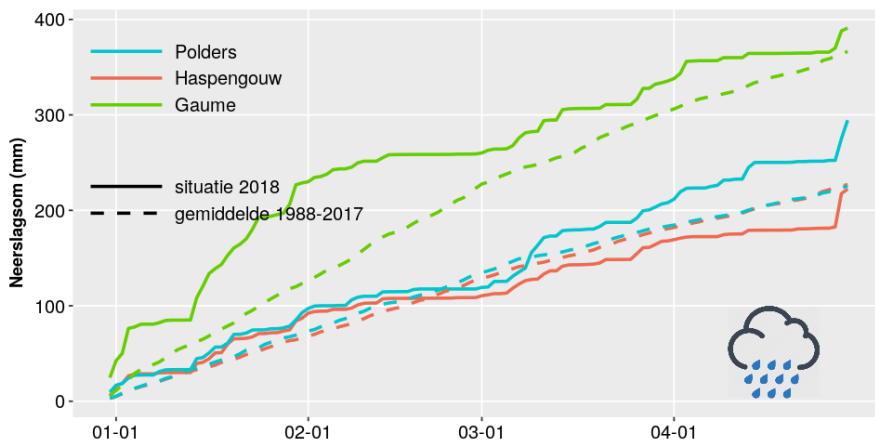

Figuur 1: Neerslag, temperatuur en zonneshijnduur tijdens de winter van 2018 vergeleken met alle andere winters sinds 1981. De normaalwaarden zijn berekend over de periode 1981-2010 (Bron: KMI)

Januari was een vrij zachte maand met een normale hoeveelheid neerslag. Februari was erg koud. Vooral op het einde van de maand, na 20 februari, zakte de temperatuur diep. Verder was het wel een droge en uitzonderlijk zonnige maand. Ook tijdens de eerste dagen van maart en tussen 16 en 22 maart was het erg koud. De gemeten neerslaghoeveelheid in maart was normaal. In april kenden we erg groeizaam weer met aangename temperaturen vanaf 7 april en zelfs zomerse waarden tussen 18 en 22 april. De neerslaghoeveelheid en de zonneshijnduur waren normaal. Daarbij merken we wel op dat de meeste neerslag viel in een korte tijdspanne, vaak onder de vorm van onweders. Hier en daar veroorzaakte dit schade aan de pas aangelegde teelten. Ook de abrupte overgang van het koude weer in maart naar het erg warme weer in april had een negatieve impact op de groei van sommige gewassen zoals koolzaad (zie verder in dit bericht).

Figuur 2 toont het verloop van de temperatuur- en neerslagsom sinds 1 januari 2018 voor drie verschillende regio's. Daaruit blijkt dat over zowat het ganse land normale waarden bereikt werden op het einde van april.

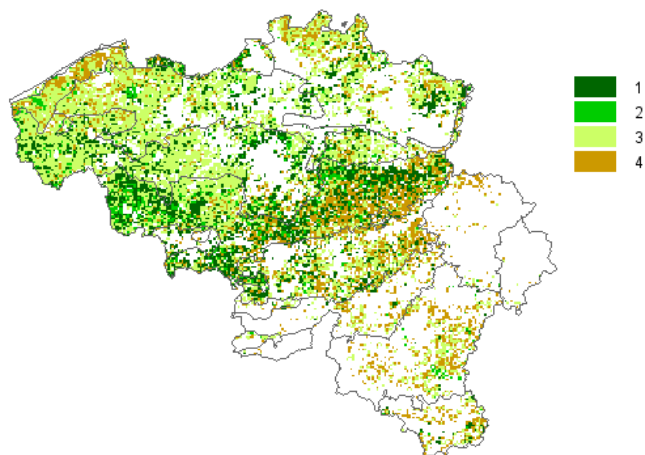

Figuur 2: Temperatuursom en neerslagsom van 1 januari tot en met 30 april 2018 ten opzichte van het gemiddelde (1988-2017) in de Polders, Haspengouw en de Gaume (Bron: KMI)

Observaties vanuit de ruimte

Uit de analyse van de Proba-V satellietbeelden (Figuur 3) blijkt dat de vegetatie-index tijdens de winter en het vroege voorjaar op de meeste plaatsen boven het gemiddelde van de jaren 2003-2017 lag, met uitzondering van de Leemstreek en de Polders. Daar lag de index tijdens de wintermaanden onder de normale waarde.

Omwille van de lage temperaturen op het einde van februari en in maart vertraagde de gewasgroei tijdelijk. We zien dan ook dat de vegetatie-index in alle regio’s een flinke duik nam. Vanaf april kregen we meer groeizaam weer en steeg de index weer. Momenteel schommelen de waarden rond het gemiddelde of iets daarboven.

Figuur 3: Classificatie van de verschillen van de vegetatie-index (fAPAR) ten opzichte van het gemiddelde (2003-2017) in 4 klassen en evolutie van de verschillen per klasse van 1 januari tot en met 30 april 2018 (relatief verschil ten opzichte van het gemiddelde). De witte zones op de kaart zijn niet meegenomen in de analyse aangezien het aandeel van de landbouwgewassen hier minder dan 20% bedraagt. (Bron: VITO)

Overzicht van de gewassen: huidige toestand

Wintergerst en -tarwe

Door een opeenvolging van zomerse dagen eind april begon de wintergerst plots erg snel te groeien. Volgens de CADCO waarnemingen was bij de wintergerst op 1 mei op veel percelen het vlagblad volledig uitgerold (BBCH 39) of waren de eerste baarden zelfs al verschenen (BBCH 49). Dit was meteen het allerlaatste moment voor de toepassing van groeiregulatoren, meldt Boer&Tuinder. Daarbij werd

aangeraden om de laatste groeiregulatie te combineren met een fungicidebehandeling, niet alleen ter bestrijding van de reeds aanwezig schimmelziekten maar ook ter preventie van bladvlekkenziekte (*Ramularia*).

De wintertarwe bevond zich begin mei in BBCH stadium 32 volgens CADCO. Het gewas vertoont dit jaar een lichte voorsprong ten opzichte van de voorbije 2 jaren toen op hetzelfde moment stadium 31 bereikt werd. Behandeling tegen gele roest is slechts zinvol op aangetaste percelen met roestgevoelige rassen die zich nog in stadium 31 bevinden. In alle andere gevallen dient de situatie opnieuw bekeken te worden in stadium 32.

Suikerbieten:

Volgens de berichten van het KBIVB kon de zaai van de suikerbieten in de eerste week van mei eindelijk afgerond worden. Net zoals in 2016 vond de zaai dit jaar later in het seizoen plaats. De bieten die gezaaid werden rond 10 april bevonden zich begin mei wel al in het 4-6 blad stadium.

Eind april veroorzaakte onweer, soms in combinatie met hagel, plaatselijk schade aan de gewassen. Op sommige velden liggen de bieten plat tegen de grond. Onkruidbestrijding dient bijgevolg met de nodige omzichtigheid te gebeuren. Dankzij het mooie weer van eind april – begin mei kunnen de planten wel goed herstellen.

Aardappelen:

Het planten van de aardappelen ging dit jaar van start rond 15 april in Haspengouw en nam vervolgens uitbreiding naar het westen van het land, meldt FIWAP. De bodemstructuur was over het algemeen uitstekend op de percelen die voldoende droog waren om aangelegd te worden. Aangezien er in de streek rond Doornik en in Oost- en West-Vlaanderen tussen 10 en 15 april nog 10 tot 30 mm neerslag gevallen was, moest er daar gewacht worden met planten tot 20-25 april. Plaatselijk viel er in West-Vlaanderen ook in het weekend van 19-20 april nog zo'n 20 mm regen. Bovendien werden de plantwerkzaamheden onderbroken door het onweer van zondag 29 april. Op sommige percelen zorgden de hevige regens voor modderstromen of bleef het water een tijdlang staan.

Begin mei was in het oosten van het land (Haspengouw, Limburg) zo'n 80% van het voorziene aardappelareaal geplant, in het centrum 60 tot 70%. In Oost- en West-Vlaanderen daarentegen moest er nog meer dan helft van de aardappelen geplant worden. Zelfs de vroege rassen zaten nog niet allemaal in de grond. Volgens Inagro werden in West-Vlaanderen in de week van Hemelvaart nog volop aardappelen geplant na de vele neerslag tijdens het laatste weekend van april. Opvallend dit jaar is dat het planten in de Polders (kust, Eeklose en Wase Polders) veel later is dan gewoonlijk. Normaal wordt er een maand vroeger geplant in deze regio.

Indien de regen uitblijft zouden tegen half mei de plantwerkzaamheden afgerond moeten zijn. De vroege rassen werden geplant met een vertraging van minstens 3 weken. Die achterstand zou nog gedeeltelijk weggewerkt kunnen worden indien de opkomst snel verloopt. De achterstand bij de bewaarrassen bedraagt momenteel een week tot 10 dagen als we 25 april als referentiedatum voor het planten nemen.

Het pootgoed was dit jaar van erg goede kwaliteit. Een goede bodemstructuur in combinatie met gunstige weersomstandigheden (warm en zonnig weer met af en toe een flinke bui) zouden voor een snelle en goede opkomst moeten zorgen. De aanwezigheid van voldoende bodemvocht bevordert de werking van de wortelherbiciden. Ook de stikstofmineralisatie zal dit jaar wellicht sneller van start gaan dan gewoonlijk.

De afwisseling van drogere en vochtigere periodes de afgelopen weken heeft er intussen wel voor gezorgd dat op diverse afvalhopen aardappelziekte werd vastgesteld, zowel in Vlaanderen als in Wallonië. Stilaan worden ook de eerste Coloradokevers gesignaleerd.

Mais:

Het voorjaar van 2018 kan bestempeld worden als een zeer moeilijk voorjaar voor de maïsteelt volgens LCV/Hooibeekhoeve. Januari was vrij nat, februari en maart koud. Weinig percelen waren half februari berijdbaar om de eerste mest toe te dienen. Soms werd er toch in te natte omstandigheden over het grasland gereden met structuurschade tot gevolg. Gedurende de maand maart bleef het wikkelen en wegen om de percelen al dan niet te berijden.

Begin april leek het veldwerk te kunnen starten. Waar mogelijk werd er volop mest gereden en de grond bewerkt. Half april viel er op korte tijd veel regen wat de werkzaamheden stillegde. Na enkele dagen konden de werkzaamheden hervat worden en omstreeks 20 april werd de eerste maïs gezaaid. Eind april viel er terug zeer veel regen op korte tijd. Weer lagen de werkzaamheden enkele dagen stil. Ook de

percelen die reeds geploegd lagen vóór de zware regenval waren zelfs na een week nog moeilijk berijdbaar. Begin mei werd ook op vele plaatsen gras geoogst. De percelen met een snede gras voor de maïs konden het snelst terug bewerkt worden. Volgens het CIPF was op 7 mei zo'n 60 tot 70% van de maïspancelen ingezaaid.

De vraag is echter in welke mate de bodemstructuur zal geleden hebben onder het bewerken onder suboptimale omstandigheden en hoe dit zich zal uiten in de latere gewasontwikkeling.

Koolzaad:

Momenteel wordt het koolzaad in België en de omliggende landen (Frankrijk, Duitsland) geteisterd door een uitzonderlijk fenomeen. Sinds eind april sterven de bloemen massaal af. De oorzaak moet waarschijnlijk gezocht worden in de plotse hitte tussen 18 en 22 april waarbij er verschillen van meer dan 20°C tussen dag- en nachttemperatuur werden waargenomen. De bodem was nog koud en het wortelstelsel kon niet aan de vraag van de jonge, snelgroeïende plantenweefsels voldoen waardoor de bloemknoppen afstierven.

Het is onzeker of het gewas nog enigszins kan herstellen. In een dergelijke situatie waarbij elke bloem – houw – korrel telt, dient extra opgelet te worden voor aantastingen door de koolzaadglanskever.